

Đảng bộ tỉnh Ninh Bình lãnh đạo phát huy giá trị các di tích lịch sử - văn hóa gắn với phát triển kinh tế du lịch từ năm 2015 đến nay

ThS. NGUYỄN THỊ THU DUNG

Trường Đại học Hoa Lư, Tỉnh Ninh Bình; Email: nttdung.11ct@hlu.edu.vn

Tóm tắt: Đảng bộ tỉnh Ninh Bình chủ trương phát huy giá trị của các di tích lịch sử - văn hóa trong công cuộc xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội, đặc biệt là phát triển du lịch, khai thác có hiệu quả tiềm năng của các di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn tỉnh, đảm bảo phục vụ hiệu quả yêu cầu phát triển trong giai đoạn mới, đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của tỉnh trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Từ khóa: Đảng bộ tỉnh Ninh Bình; di tích lịch sử - văn hóa; du lịch.

1. Chủ trương và sự chỉ đạo của Đảng bộ tỉnh Ninh Bình

Đại hội Đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XXI (2015) đã đề ra các giải pháp nhằm phát triển toàn diện lĩnh vực văn hóa, trong đó chú trọng: [Huy động nguồn lực để bảo tồn, tôn tạo và phát huy các di sản văn hóa, di sản phi vật thể⁽¹⁾. Chương trình hành động thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Ninh Bình lần thứ XXI, nhiệm kỳ 2015 - 2020 nêu rõ: [Bảo tồn, phát triển các giá trị văn hóa vật thể, phi vật thể, các di tích lịch sử văn hóa, di tích cách mạng. Kết hợp hài hòa việc bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa với các hoạt động phát triển kinh tế, du lịch bền vững⁽²⁾.

Sau khi Đại hội Đại biểu toàn quốc của Đảng thứ XII được tiến hành (01/2016), Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Ninh Bình đã xây dựng Chương trình hành động số 08-CTr/TU ngày 11/7/2016 thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng. Về phát triển kinh tế, chương trình coi du lịch là ngành kinh tế mũi nhọn của tỉnh, đồng thời, tiếp tục khẳng định vai trò của các di tích lịch sử - văn hóa đối với việc phát triển du lịch. Chương trình nêu rõ nhiệm vụ: [Bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị di sản, các di tích lịch sử - văn hóa. Xây dựng quy hoạch chi tiết các khu, điểm du lịch trên địa bàn tỉnh đến năm 2020, định hướng đến năm 2030⁽³⁾. Nghị quyết số 02-NQ/TU ngày 17/8/2016 Về bảo tồn, phát huy giá trị Di sản văn hóa và thiên nhiên thế giới Quần thể danh thắng Tràng An trong phát triển du lịch giai đoạn 2016 - 2020; khẳng định mục tiêu bảo tồn nguyên vẹn các giá trị di sản, nhất là về địa chất, địa

mạo, đa dạng sinh học, lịch sử, văn hóa và cảnh quan môi trường sinh thái; đồng thời khai thác hợp lý và bền vững các giá trị di sản phục vụ phát triển du lịch. Từng bước xây dựng Ninh Bình trở thành trung tâm du lịch quan trọng của cả nước và là ngành kinh tế chủ yếu của tỉnh, giải quyết việc làm, nâng cao thu nhập, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân.

Đại hội Đảng bộ tỉnh Ninh Bình lần thứ XXII (2020), chủ trương: [Tăng cường công tác bảo tồn và phát huy giá trị tự nhiên, giá trị văn hóa, phát triển thương hiệu du lịch Ninh Bình gắn với hình ảnh, giá trị di sản văn hóa và thiên nhiên thế giới Quần thể danh thắng Tràng An, văn hóa lịch sử con người cố đô Hoa Lư⁽⁴⁾. Ngay sau Đại hội, Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Ninh Bình đã ban hành Nghị quyết số 07-NQ/TU ngày 29/10/2021 Về phát triển du lịch Ninh Bình giai đoạn 2021 - 2030, định hướng đến năm 2045. Nghị quyết tiếp tục nhấn mạnh mục tiêu: [Phấn đấu đưa Ninh Bình trở thành một trong các trung tâm du lịch của cả nước và khu vực, ưu tiên phát triển du lịch chất lượng cao, bền vững theo hướng tăng trưởng xanh, góp phần quan trọng thúc đẩy phát triển kinh tế xã hội, hình thành cơ cấu kinh tế hiện đại⁽⁵⁾. Phát triển bền vững kết hợp chặt chẽ giữa khai thác các giá trị tự nhiên, di tích lịch sử - văn hóa với bảo vệ môi trường, hướng tới phát triển du lịch xanh, du lịch di sản. Nghị quyết của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh đã định hướng phát triển cho ngành du lịch Ninh Bình trong thời kỳ hiện nay.

Cụ thể hóa chủ trương của Đảng bộ tỉnh, Ủy ban

nhân dân tỉnh Ninh Bình đã ban hành nhiều văn bản như: Quyết định số 34/2015/QĐ/UBND ngày 14/12/2015 *Về việc ban hành Quy chế quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử - văn hóa và danh lam thắng cảnh đã xếp hạng trên địa bàn tỉnh Ninh Bình*; Quyết định số 1124/QĐ-UBND ngày 30/8/2018 *Về việc phê duyệt Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch tỉnh Ninh Bình đến năm 2025, định hướng đến năm 2030*, Quyết định số 1007/QĐ-UBND ngày 14/9/2021 *ban hành Đề Án Bảo tồn và phát huy giá trị lịch sử, văn hóa, truyền thống tốt đẹp của con người, vùng đất Cố đô Hoa Lư, giai đoạn 2021 - 2030*; Công văn số 218/UBND-VP6 ngày 07/4/2022 *v/v tăng cường quản lý hoạt động bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh trên địa bàn tỉnh*. Các Quyết định của UBND tỉnh đã cụ thể hóa chủ trương của Đảng bộ tỉnh trong bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị của các di tích lịch sử - văn hóa gắn với phát triển kinh tế, đặc biệt là kinh tế du lịch, góp phần thúc đẩy phát triển bền vững kinh tế xã hội trên địa bàn tỉnh.

Các sở, ngành của tỉnh có liên quan cũng ban hành các văn bản triển khai thực hiện Nghị quyết 02 của Tỉnh ủy, trong đó, Nghị quyết 68-NQ/ĐU của Đảng bộ Sở Du lịch Ninh Bình ngày 12/10/2018 *Tập trung lãnh đạo công tác quản lý, bảo tồn, phát huy giá trị Di sản thiên nhiên thế giới Quần thể danh thắng Tràng An gắn với phát triển du lịch giai đoạn 2018 - 2020* nêu mục đích và những chính sách cụ thể nhằm bảo tồn, phát huy giá trị Di sản Tràng An phục vụ phát triển các loại hình du lịch trên địa bàn tỉnh.

2. Một số kết quả bước đầu

Hạ tầng du lịch ngày càng hoàn thiện

Thực hiện chủ trương, định hướng ưu tiên phát triển du lịch của tỉnh, hoạt động kinh doanh du lịch ở Ninh Bình có bước phát triển nhanh chóng, địa bàn du lịch được mở rộng, các điểm danh thắng được tôn tạo, nâng cấp, hệ thống các cơ sở lưu trú du lịch được quan tâm đầu tư và phát triển đã tạo nên những chuyển biến rõ rệt của ngành du lịch Ninh Bình. Sở Du lịch thực hiện các dự án thuộc lĩnh vực xây dựng cơ sở du lịch như: Dự án Nạo vét tuyến giao thông đường thủy Bích Động - hang Bụt và Thạch Bích - Thung Nắng; Dự án xây dựng cơ sở hạ tầng khu du lịch sinh thái Tràng An và các dự án thành phần; Phát

triển thành phố Ninh Bình bám sát các tiêu chí đô thị loại I hướng tới đô thị xanh, an toàn, hiện đại là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa của tỉnh. Xây dựng các địa điểm thăm quan du lịch ngay tại thành phố Ninh Bình như: Phố cổ Hoa Lư, kết hợp với biểu diễn các loại hình nghệ thuật truyền thống, phát triển du lịch trên sông, du lịch ban đêm. Đến nay, hệ thống giao thông đường bộ, hệ thống điện, nước, thông tin liên lạc, các hạng mục công trình, dự án đã cơ bản hoàn thành và đưa vào sử dụng, bước đầu mang lại những hiệu quả tích cực đối với việc phát triển du lịch nói riêng và phát triển kinh tế - xã hội nói chung, góp phần tạo điều kiện thuận lợi cho du khách đến tham quan du lịch Ninh Bình.

Hệ thống cơ sở lưu trú du lịch phát triển mạnh cả về số lượng và chất lượng. Đến 30/9/2022, tỉnh Ninh Bình có 706 cơ sở lưu trú, với 9.084 phòng ngủ, với 40 khách sạn được xếp hạng từ 1 đến 4 sao. Trong đó loại hình kinh doanh lưu trú nhà ở có phòng cho khách du lịch thuê (homestay) là 265 cơ sở, chiếm 37,5% tổng số cơ sở kinh doanh lưu trú du lịch, với 1.935 phòng nghỉ chiếm 21,3% tổng số phòng nghỉ các cơ sở kinh doanh lưu trú du lịch trên địa bàn tỉnh, thu hút 838 lao động địa phương tham gia⁽⁶⁾.

Hoạt động nghiên cứu thị trường, quảng bá du lịch có nhiều đổi mới

Năm 2014, Quần thể danh thắng Tràng An được UNESCO công nhận là di sản văn hóa và thiên nhiên thế giới. Thương hiệu, hình ảnh du lịch Ninh Bình gắn với di sản thế giới Tràng An được lan tỏa và quảng bá rộng rãi trên bình diện quốc tế, qua đó thu hút lượng khách đến với Ninh Bình ngày càng đông. Sở Du lịch thường xuyên thu thập thông tin, nghiên cứu thị trường nội địa, quốc tế; giới thiệu du lịch thông qua các chương trình xúc tiến thị trường nội địa; xúc tiến tại chỗ. Sở đã phối hợp cùng các ban ngành liên quan tổ chức đón tiếp, hướng dẫn nhiều đoàn khách ngoại giao, các đoàn famtrip, presstrip, phóng viên, đoàn làm phim, các cơ quan truyền hình, thông tấn báo chí trong nước và quốc tế để kết nối, xúc tiến quảng bá đến các thị trường du lịch trọng điểm và tiềm năng, quảng bá giới thiệu hình ảnh du lịch Ninh Bình. Công tác xúc tiến, quảng bá du lịch Ninh Bình luôn được đổi mới theo hướng chuyên nghiệp và ứng dụng công nghệ thông tin, với nhiều kênh truyền thông như: Internet, báo, đài truyền hình

trong nước và quốc tế □ Việc ứng dụng công nghệ 4.0 trong hoạt động truyền thông, quảng bá du lịch được chú trọng. Các cơ quan chuyên trách thường xuyên cập nhật, đăng tải tin, bài trên cổng thông tin điện tử du lịch tỉnh với 03 ngôn ngữ (Việt, Anh, Pháp); phát triển các hoạt động truyền thông trên trang mạng xã hội Facebook, Instagram, Tiktok, Youtube, Twitter □ và trang dành riêng cho từng thị trường; xây dựng Chatbot hỗ trợ tương tác với du khách; xuất bản các ấn phẩm du lịch; tổ chức các buổi hội thảo và giao lưu trực tuyến để giới thiệu về du lịch Ninh Bình cho các doanh nghiệp lữ hành.

Lượt khách và doanh thu từ Du lịch ngày càng tăng cao

Lượng khách quốc tế và trong nước đến Ninh Bình không ngừng tăng, doanh thu từ du lịch cũng tăng cao, góp phần không nhỏ vào sự phát triển kinh tế của tỉnh. Từ năm 2015 đến 2019, tổng lượt du khách đến Ninh Bình tăng từ 5.9 triệu lượt (2015) lên 7.543 nghìn lượt (2019). Doanh thu tăng từ 1.420 tỷ đồng năm 2015 lên 3.671 tỉ đồng năm 2019. Năm 2020-2021, do ảnh hưởng của đại dịch Covid 19 trên phạm vi toàn cầu, du lịch Việt Nam nói chung, du lịch Ninh Bình nói riêng bị thiệt hại nặng nề, lượt khách giảm mạnh, nhất là khách quốc tế: Năm 2020, toàn tỉnh đón 2.625.000 lượt khách, doanh thu đạt: 1.583.275 tỷ đồng. Năm 2021, toàn tỉnh đón 1.325.000 lượt khách, doanh thu đạt gần 935 tỷ đồng.

Bước sang năm 2022, ngành du lịch đã khởi sắc trở lại do tình hình dịch bệnh đã cơ bản được kiểm soát. Theo số liệu thống kê của Sở du lịch □ Toàn tỉnh ước đón gần khoảng 3.7 triệu lượt khách tham quan, doanh thu ước đạt khoảng 3.450 tỷ đồng. Năm 2023: Đón được trên 6.598 triệu lượt khách đạt 123,3% so với kế hoạch đề ra, doanh thu đạt trên 6.516 tỷ đồng đạt 126,5% so với kế hoạch.

Có nhiều sản phẩm du lịch mới, chất lượng dịch vụ nâng lên, thương hiệu du lịch Ninh Bình trên thị trường du lịch trong nước và quốc tế ngày càng được khẳng định, tạo động lực quan trọng thúc đẩy phát triển ngành du lịch, góp phần tăng thu ngân sách, chuyển dịch cơ cấu kinh tế, tạo việc làm, nâng cao thu nhập của người dân, từng bước tạo ra giá trị kép, vừa bảo tồn, gìn giữ các di tích lịch sử - văn hóa trong giáo dục truyền thống lịch sử, vừa phát huy các giá trị ấy trong xây dựng và phát triển quê hương Ninh

Bình ngày càng giàu đẹp, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân.

Để đạt được hiệu quả bền vững, trong quá trình thực hiện bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị các di tích lịch sử - văn hóa gắn với phát triển du lịch cần tiếp tục thực hiện có hiệu quả một số nhiệm vụ sau đây:

Một là: nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp, các ngành, chú trọng đào tạo, bồi dưỡng, nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, kỹ năng cho cán bộ, nhân viên, người lao động và người dân về bảo tồn và phát huy giá trị di sản nói chung, di tích lịch sử văn hóa nói riêng;

Hai là: tăng cường công tác lãnh đạo của Đảng bộ tỉnh trong hoạt động du lịch; nâng cao hiệu quả hoạt động xúc tiến và quảng bá du lịch gắn với các di tích lịch sử - văn hóa và danh lam thắng cảnh trên địa bàn tỉnh;

Ba là: tăng cường đầu tư, tôn tạo các di tích lịch sử - văn hóa, liên kết, hợp tác hình thành chuỗi, vùng du lịch trong nước và quốc tế một cách chặt chẽ.

Bốn là: chú trọng phát triển nhóm sản phẩm du lịch văn hóa - lịch sử là nhóm sản phẩm du lịch đặc thù, mang thương hiệu riêng cho du lịch Ninh Bình.

Năm là: Đảng bộ tỉnh tạo môi trường thuận lợi thu hút đầu tư vào lĩnh vực du lịch, tăng cường hợp tác, kết nối du lịch trong nước và quốc tế.

Sáu là: hướng tới xây dựng Ninh Bình trở thành Đô thị Di sản thiên niên kỷ, Đảng bộ tỉnh cần quán triệt sâu sắc vị trí, vai trò của di sản văn hóa, di tích lịch sử - văn hóa với phát triển kinh tế, giải quyết đúng đắn mối quan hệ giữa xây dựng thành phố trực thuộc Trung ương và xây dựng đô thị di sản thiên niên kỷ./.

(1), (2), (3) Tỉnh ủy Ninh Bình (2016), Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Ninh Bình lần thứ XXI, tr.99, 237, 3.

(4) Tỉnh ủy Ninh Bình (2020), Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Ninh Bình lần thứ XXII, tr.91.

(5) Tỉnh ủy Ninh Bình (2021), Nghị quyết số 07-NQ/TU ngày 29/10/2021 về phát triển du lịch Ninh Bình giai đoạn 2021 - 2030, định hướng đến năm 2045; tr.2.

(6) Sở du lịch (2022), Báo cáo số 184/BC-SDL ngày 24/10/2022, Báo cáo tình hình phát triển du lịch cộng đồng trên địa bàn tỉnh Ninh Bình, tr.2.